

Jubileumsminne gjutet i brons

ANDERS BJÖRCK OCH HÅKAN LIBY

*Linnémedaljongen i Kristinasalen i Uppsala slott. Diameter 47 cm. Konstnär Ernst Nordin.
Foto Olle Norling.*

Runt om i världen firades trehundraårsminnet av Carl von Linnés födelse intensivt under hela jubileumsåret 2007. Självfallet blev Uppland och Uppsala den centrala skådeplatsen när Linnéårets festligheter kulminerade under våren, i anknytning till jubilarens födelsedag de 23 maj. Merparten av inslagen i det digra och mångfacetterade jubileumsprogrammet var dock av evenemangskaraktär och frågan infann sig i ett tidigt skede; hur skulle 300-årsfestligheterna med centrum i Uppsala, kunna ges ett bestående avtryck för framtiden?

Landshövding Anders Björck, ordförande i Rikssalsstiftelsen, i vilken universitetets rektor, studentkårens ordförande och Uppsala kommunfullmäktiges ordförande ingår, föreslog att ett bestående jubileumsminne borde placeras på en central plats i Uppsala slott – en medaljong! Tre berömda personer med uppsalaanknytning är redan representerade i slottet i anslutning till entrén till rikssalen; Nathan Söderblom, porträtt i olja, Dag Hammarskjöld, bronsbyst och Folke Bernadotte, bronsbyst. Givetvis borde även Carl von Linné hedras med en plats i denna anrika miljö. När Linné kom till Uppsala 1728 var den gamla Vasaborgen fortfarande svårt skadad efter branden 1702 men när han lämnade det jordiska 1778 var slottet uppbyggt igen. Linné har således upplevt den imposanta, ljusstegelröda byggnaden på åsen, om än bara med det norra tornet vid den tiden.

En medaljong

Förslaget att låta tillverka en traditionell medaljong av hög kvalitet, togs emot mycket positivt av Rikssalsstiftelsen. Medaljongen är som företeelse tämligen bortglömd idag men var desto vanligare på 1700-talet, det vill säga en väl vald konstform för ändamålet.

Så påbörjades processen med att låta framställa en Linnémedaljong. Förste antikvarie, tillika universitetets mynt- och medaljvårdare Harald Nilsson vid Myntkabinettet, Museum Gustavianum, kontaktades och ombads söka efter medaljer med Linnés porträtt i universitetets stora medaljsamling. Linné är nämligen den icke kungliga person som det slagits mest medaljer över i världen. Harald Nilsson föreslog att uppdraget skulle gå till konstnären Ernst Nordin vilken är känd för dels ett antal offentligt placerade skulpturer runt om i Sverige, dels medaljer med porträtt och en erkänd förmåga att i metallen fånga ansiktsdrag, karaktär och känsla. Kungliga Myntkabinettet skrev i ett pressmeddelande med anledning av en utställning av Ernst Nordins verk 2003: "Nordins medaljkonst utgörs främst av porträtt. En porträttkonst i miniatyr där människan får liv och mening tack vare att konstnären har som övertygelse att det främst är personligheten som utgör den avbildade och på så sätt får han liv i metallen."

Som en utgångspunkt bestämdes att det var en ung, dynamisk Linné som skulle

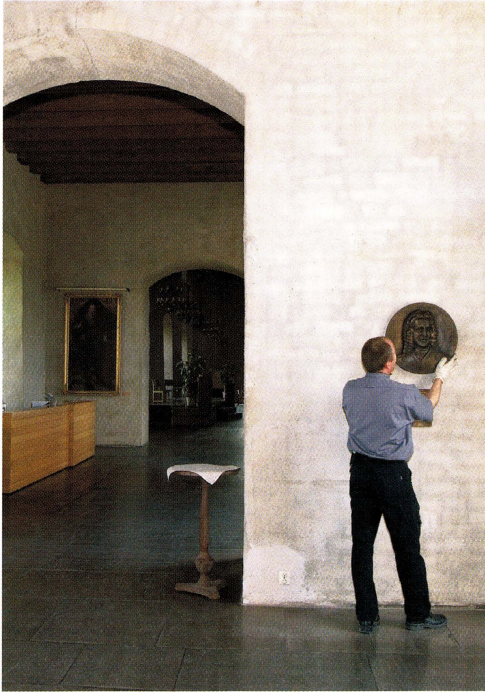

Urban Wall, Bravida TSM, sätter medaljongen på plats. Foto Olle Norling.

avporträtteras, inte en åldrad blomsterfarbror. I samråd med uppdragsgivarna valde Ernst Nordin en lämplig medalj i universitetets samling och därefter inleddes det konstnärliga skapandet.

Uppdraget att gjuta medaljongen gick

till Herman Bergmans Konstgjuteri AB i Enskede. Företaget har gamla anor och är det äldsta och största konstgjuteriet i Skandinavien. Många av landets främsta skulptörer har fått sina verk framställda på gjuteriet, bland annat Carl Milles

Linnémedaljongen till höger om entrén till rådhustugan och rikssalen. Foto Olle Norling.

Poseidon i Göteborg och Orpheus i Stockholm samt Bror Hjorths Näckens polska i Uppsala.

Linnémedaljongen på plats

Den 4 maj var Linnémedaljongen färdig att sättas på utvald plats i Kristinasalen, på väggen till höger om ingången till rådhustugan, som leder in till rikssalen. Ingreppet i väggen i det högt skydds-

klassade slottet gav upphov till vissa protester, men Rikssalsstiftelsen drev medvetet frågan fram till verkställandet.

Inför en mindre krets inbjudna gäster avtäckte och invigde Anders Björck Linnémedaljongen den 7 maj 2007 klockan 12.00. Detta skedde alltså diskret, i god tid före jubileumsfestligheternas kulmen i anslutning till Linnés födelsedag den 23 maj, då en stor bankett hölls i rikssalen med prominenta gäster som kungaparet, kronprinsessan Viktoria och det japanska kejsarparet.

Medaljongen rönte givetvis uppmärksamhet och uppskattning och kommentarerna löd: "Trevligt att något bestående gjorts" och "Jaså, såg han ut så här!".

Strax under medaljongen har Rikssalsstiftelsen låtit sätta upp en gjuten, rektangulär platta med en latinsk text, vilken också är översatt till svenska:

Rikssalsstiftelsen lät sätta upp denna bild av CAROLUS LINNAEUS den 23 maj 2007 då hans trehundra födelsedag i tacksamminnan och under stora festligheter firades av Uppsala universitet, av hela Sverige och av alla vetenskapsmän i hela världen.

Konstnär Ernst Nordin.

Anders Björck är landshövding i Uppsala län och ordförande i Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund.

Håkan Liby är landsantikvarie och chef för Upplandsmuseet.